

Ontvankelijk leven

Christus Triumfatorkerk, 16 april 2023

Lezing: Exodus 33: 12-23 en 34: 6-7a

Voorganger ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aanvangslied 'O vlam van Pasen' (Lied 637: 1, 3 en 4)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 33: 8
- Kyriegebed
- Glorialied 'Zing nu de Heer, stem allen in' (Lied 654: 1 en 6)

WOORD

- Met de kinderen

Tien geboden

Mozes klom de berg op.

Toen sprak God: 'Mijn naam is IK-ZAL-ER-ZIJN.

Ik ben jullie God, die jullie heeft vrijgemaakt uit Egypte, waar jullie slaven waren. Jullie zijn mijn volk.

Loop niet achter andere goden aan.

Maak geen beelden van mij of van andere goden.

Buig niet voor andere goden.

Noem mijn naam niet bij dingen waar ik niets mee te maken heb, en gebruik mijn naam niet zomaar.

Zes dagen zullen jullie werken. De zevende dag is een vrije dag voor iedereen, laat dan ook niemand voor jou werken. Want God heeft in zes dagen de hemel, de aarde en alles wat er in is gemaakt, maar de zevende dag heeft hij gerust en zo die zevende dag gezegend.

Houd je vader en moeder in ere.

Dood niemand.

Blijf trouw aan de mensen voor wie je hebt gekozen, bedrieg ze niet.

Steel niet.

Lieg niet over iemand anders.

Verlang niet naar wat een ander toebehoort, wat dat ook is.

Houd je aan deze geboden. Dan zullen jullie gelukkig met elkaar leven op de grond die Ik jullie geven zal.'

Gebed

Gesprek

Lied De tienwoordenrap

- Bijbellezing Johannes 20: 19-31
- Lied: 'Vrede zij u' (Evangelische Liedbundel 79)
- Uitleg en verkondiging

Ik heb een winkelhaak bij me. Die kun je ook in je jas of je broek hebben, maar déze winkelhaak is een stukje gereedschap.

Enig idee wat je daarmee doet?.....

Daarmee kun je kijken of iets echt goed recht is; of iets haaks staat; of iets 'in de haak' is.

Waarom zou ik die winkelhaak vandaag nou hebben meegenomen?

 - Gaan we eindelijk het orgel renoveren? Ja – bijna. Of de andere toiletgroep onder handen nemen. Ook dat zit eraan te komen, maar daar heb ik hem niet daarvoor niet meegenomen – zo

handig ben ik niet. Dan kan ik hem beter aan Gerrit Visser geven.

- Is er vandaag in de kerk misschien iets niet in de haak? Er is hier altijd wel iets niet in de haak, maar vandaag niets in het bijzonder.
- Wil ik misschien bewijzen dat ik echt recht in de leer ben?

Wat denkt u: waarom vandaag die winkelhaak?.....

Nou, die winkelhaak, dat is het gereedschap van Tomas. Op oude schilderijen staat Tomas vaak afgebeeld met een winkelhaak.

Waarom? Waarom staat Tomas vaak afgebeeld met een winkelhaak?

Nou, omdat Tomas bekend staat als de 'ongelovige Tomas'; als de leerling die eerst moet zien en dan pas kan geloven; als de man die eerst alles nauwkeurig nagaat voordat hij gelooft dat het echt klopt; die zich pas haaks kan houden als alle geloofs-haken en -ogen zijn opgeruimd. Als de 'ongelovige Tomas', zo kennen we hem, en als Tomas de twijfelaar. Tomas als voorbeeld hoe het niet moet, geloven in de opgestane Heer, geloven als mensen die leven na Pasen.

Maar vandaag wil ik pleiten voor een eerherstel voor Tomas. Want Tomas heeft natuurlijk gelijk. Hij heeft het grootste gelijk van de wereld. Ze kunnen hem zo veel vertellen, zijn collega-leerlingen.

Hij eist ook eigenlijk helemaal niet zo veel.

Hij vraagt gewoon hetzelfde als die andere tien: hij wil het ook zien, wat zij gezien hebben: Hij wil het ook kunnen zeggen: Ik heb de Heer gezien!

Hij wil bevestiging van zijn geloof.

En wat Tomas vraagt, dat vragen wij natuurlijk allemaal.

En als wij het niet vragen, dan doet de buiten wereld dat wel aan ons. Bewijzen!

Ik vermoed dat we allemaal wel eens zo'n gesprek hebben gehad, met een niet kerkelijke vriend of familielid. Een overtuigde atheïst, of een oprechte zoeker. Op een receptie of een verjaardagsfeestje, Aan de keukentafel of in het café na een film- of theaterbezoek. Zo'n gesprek met van die dwingende vragen: hoe weet jij dan dat God bestaat? Waar haal jij dan dat geloof in de opstanding of in leven na de dood vandaan?

Of nog vervelender en dwinger een gesprek over schepping of evolutie. Alsof je daartussen moet kiezen. Een paar jaar geleden werden er huis-aan-huis-folders verspreid met de dwingende vraag: waar geloof jij in? Schepping of evolutie? Een verkeerde vraag - in mijn ogen -. Het scheppingsverhaal vertelt niet over het ontstaan van aarde. Het gaat over de oorsprong van de aarde. Het scheppingsverhaal probeert ons iets anders te vertellen dan een biologieverhaal. Maar ja – vindt daar maar eens de tijd en het geduld voor op een verjaardagsfeestje. Meestal lukt dat niet..

Zie je, wel hoor je de critici denken: wij hebben toch gelijk. De Bijbel zit ernaast. De aarde is al 13,8 miljard jaar oud en de soorten hebben zich geleidelijk ontwikkeld. Bewijzen voor het geloof en voor God willen we zien en bewijzen hebben ze niet!

Tomas wil bewijzen. Op de mooie verhalen van zijn vrienden houdt hij het niet vol.

En hij krijgt bewijzen!

Want precies een week later, opnieuw op een eerste dag van de week, op de achtste dag van Pasen, gebeurt er precies hetzelfde. De deuren zijn gesloten, maar Jezus komt in hun midden staan en zegt: "Ik wens jullie vrede!"

Hij krijgt wat hij vraagt, Tomas. Tomas is de kritische objectieve denker. Tomas is de wetenschapper, die bewijzen wil. Vandaar die winkelhaak. Hij meet na wat hij ziet, en hij controleert of alles wel in de haak is. Hij krijgt vandaag zijn bewijs. Zalig zijn zij die niet zien en toch geloven!

En toch is dat maar de helft van het verhaal.

Want er *gebeurt* vandaag ook iets met Tomas. Tomas vraagt om een objectieve, experimenteel na te meten, ervaring. Dezelfde proefopstelling als een week eerder bij de anderen, maar op deze achtste dag, krijgt hij meer. Er valt hem een *ervaring* toe. Hij ziet niet alleen Jezus, met de wonden in zijn handen en zijn zij. Het is de vraag of dat simpele experiment hem had geholpen. Nee, Tomas voelt en ziet het opeens, hij voelt het van binnen, op deze achtste dag. Hij ervaart dat Jezus leeft en dat gebeurt niet in je verstand, dat gebeurt in hart, of waar ook maar je gevoel, je emotie zetelt. Alles wees erop dat Jezus dood was en voorgoed voorbij. De soldaten aan het kruis hebben zijn dood met nadruk vastgesteld, hij is dood en begraven, en toch ervaart Tomas hier dat Jezus leeft! Hij hoort een stem die de stilte van het graf opheft. Tomas wilde zien, en hij kreeg wat hij wilde; maar wat hij zag was veel meer dan zijn verstand, zijn begrip en beheersing konden vatten.

Wat hier gebeurt is opstanding in een notendop. Tomas wordt opgewekt uit zijn georganiseerde en vastomlijnde leventje. De kaders van zijn leven vallen weg. Deze ontmoeting met Jezus, met God zelf – ‘mijn Heer en Mijn God’- maakt hem pas echt mens, doet hem opstaan, als wordt hij opnieuw geschapen. De leerlingen ontvingen opnieuw de levensgeest een week ervoor, toen Jezus op hen blies, zoals God ooit Adam opwekte toen hij hem de levensadem inblies. Tomas overkomt het nu. Als hij het uitroept: Mijn Heer, Mijn God.

Hij wordt op een ander spoor van denken, van geloven, van leven, gezet. Geen leven van narekenen meer, maar een leven van overgave. Een opgewekt leven.

Een ander manier van kijken naar het leven, dat krijg je door het geloof in de opstanding. En dat maakt die gespreken met niet-gelovigen zo lastig. Je moet iets uitleggen dat niet uit te leggen is.

Dat maakt een discussie over Evolutie of schepping zo zinloos, want het stelt een verkeerde vraag: ‘Waar geloof jij in?’ Alsof of je Gods schepping kunt na rekeningen met onze natuurkundige proefjes.

Als je je laat verleiden tot zo’n discussie over Evolutie of schepping, of over of je het bestaan van God kunt bewijzen, dan trap je in dezelfde valkuilen als degenen die denken dat met de natuurkundige methodes alles te verklaren is. Die alles willen beredeneren. $1 + 1 = 2$ en meer werkelijkheid is er niet.

Natuurlijk is de schepping wáár gebeurd, natuurlijk is Jezus écht opgestaan, maar niet zoals wij met onze natuurkundige formules kunnen bewijzen. De schepping vertelt ons niets over de oerknal en de ontwikkeling van het leven op aarde. Genesis 1 zingt een lied op de schoonheid van de dingen om ons heen. Het scheppingsverhaal wijst ons een richting over hoe wij goed met elkaar kunnen leven. Leven in het licht van God en de chaos van het water ontstegen. En zo is ook met de opstanding. Wat is opstanding als de gekruisigde Jezus precies zo weer was verder geleefd, na de eerste paasdag? Wat had dat dan uitgehaald? Dat we weer waren overgegaan tot de orde van de dag, zonder dat we wat van Goede Vrijdag hadden geleerd?

Wat zou het ons dan over God hebben gezegd? Dat Hij een trucje kan? Een dode levend maken?

Al we blijven hangen in discussies over schepping óf evolutie, als we elkaar blijven beoordelen of we wel in de lichamelijke opstanding geloven – wat dat ook mag zijn - dan missen we het punt van Tomas. Dan zijn we in een rationeel gevecht geraakt, waarin we elkaar willen overtuigen, terwijl het in het geloof gaat om een fundamentele ervaring. De ervaring van mensen dat God er voor hen is, vanaf het begin van de wereld.

Het is de fundamentele ervaring van Maria van Magdala allereerst, vervolgens van Petrus en Johannes en daarna van de andere leerlingen en vandaag van die fundamentele ervaring van Tomas: dat God er nog steeds is, fundamenteel verbonden met zijn schepping, zo verbonden met ons dat hij zichzelf heeft kenbaar gemaakt aan ons mensen in die unieke mens Jezus van Nazareth, en in die mens heeft hij laten zien dat niets of niemand in de schepping - geen ziekte, geen lijden, geen natuurramp, geen chaos - zijn schepping ongedaan kan maken, want God is

groter dan alles wat hem teniet wil doen, zelf de dood. Dat zegt ons het paasverhaal. En dat is wat de leerlingen deze week zien, beleven en ervaren. *Mijn Heer en mijn God*.

Overall op de wereld waar dát gebeurt. Waar mensen die afgeschreven waren, opstaan uit hun dode leven, daar is het Pasen. Dan mag je het zeggen: ik heb de Heer gezien.

Overall waar wij uit onze eigen gedachten, systemen kunnen stappen, om open te staan voor anderen, om onze berekening te laten staan en onbevangen anderen tegemoet treden, daar laat God ons opstaan. Elke keer als wij het aandurven om onze zekerheden, onze vastgeroeste beelden los te laten, om over onze eigen schaduw heen te stappen, daar neemt God ons bij de hand om nieuw mens te worden.

Ontvankelijk leven, zou je dat kunnen noemen. Dat is niet na te rekenen. Ontvankelijk leven dat is anders: het vraagt geduld en bereidheid. Ontvankelijk leven dat is niet zien en toch geloven.

En dat is moeilijk uit te leggen. Misschien kunnen we het voorleven, misschien kunnen we het uitstralen, misschien kunnen we er iets van de duidelijk maken. Misschien kunnen we samen in het boek van Johannes lezen en ontdekken dat Johannes geen wetenschappelijk betoog schrijft, maar een preek. Hij vertelt ons dat Jezus leeft, dat God ons over de dood heen vasthoudt.

Niet na te rekenen, maar o zo waar. Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: "Zing voor de Heer een nieuw gezang" (655: 1, 2 en 3)
- Overlijdensafkondiging
- Dankgebed, Voorbeden,, stil gebed, Onze Vader
- Onze Vader
- Inzameling van de gaven

GAAN

- Slotlied: 'Kondig het jubelend aan' (Lied 659: 1, 2, 4 en 6)
- Zegen